

3

JA

1896.

laikdarīgākās un vissvarīgākās latviešu literatūras ierakstus.

„Māhijs Weesa“

Piterariskais Peelikums.

1896.

Athbildīgēs redaktori: Dr. phil. **Arnolds Plates.**

Dr. philos. **P. Sālīts.**

Rīga, 1896.

Drukāts ērsta Plates tipo-litografijā, burtu leetuvi un foto-litografijā
pe Petera bānījās, rāshanaunā.

Saturš:**1) Dramatiski rāschojumi, romani, stahsti, stahstini,
pasakas.**

	Nr.
Bahra behrns	1—2
Mans pirmais romans. Originalnowele no Ģereescha	3—11
Spehks. Romans dimās datās no Fritscha Mautnera. Latwisski at- tehlojis Augusts Deglaws	11—29
Plahnprahcis. Bohemeeschu rāstneeka Jahnā Rerudas. Latwisski no Lejas-Kruhmina	12
Gedweschana. Stahsts no Schana Reibracha. Latwisski tulk. M. E.	13
Austruma teikas. Holandeeschu rāstneeka Multaluli. Tulkojis *	15
Pirmās behdas. Stahsts no Scharla Folsē. Tulk. G. K.	19
Vihstamas butschinas. Ungaru rāstneeka Karla Muraja dialogs.	
Latwisski tulkojis Lejas-Kruhminisch	22
Slepława. Iš Frantschu rāstneeka Gija de Mopazana pehdejeem rāksteem. Latwisski attehlojis Tedschus	23
Pirmās rāstneeka juhtas. Igaunu rāstneeka Juhanna Liiwa apzere- jums. Iš Igaunu walodas tulkojis A. Rebans	25
„Seeweete — warone.“ Marka Twena Amerikanu rāststuru tehlojums	26
Nemirstibas lapa. Italeeschu rāstneeka Enriko Kastelnuovo nowelete.	
Latwisski attehlojis Tedschus	26
Mafis. Ludvika Halevi stahsts. Latv. tulk.	27
Almenu fala. Skize iš leelpilsehtas dīshwes no Mafsa Krezera.	
Tulkojis Lejas-Kruhminisch	29
Trakais Holandeetis. Nowele no H. W. Niela. Latwisski no Ru- dolfa Blaumana	
Somas nesejs. No Natesa Sastri. Iš Frantschu walodas tulkojis	30—31
Drejmanu Peters	32—34
Kuhdrajs. No Kielanda. Latwisski tulkojis J. Sīkens	32
Sofu gans. No Hermana Sudermana. Bahrtulkojis Asaru Zahnis Modernas pasazinas. Iš Davida Haeka „Fantasijas un dīshwes ainas“ attehlojis Lejas-Kruhminisch	32
Gimnāstiks. Somu rāstneeka Juhanni Ahō stahstinsch. Tulkojis	
A. Rebans	34
Danderidas ūreesta puķe. Iš Sweedru rāstneeka Augusta Blanche „Danderidas ķestera stahsteem“. Andrejsaleeschu tulkojums	35
Izhetri muduli. Skize iš Latweeschu etnografskās issstahdes. No	
A. Deglawa	36
Negaiss. Drama pēzīs zehleends. No A. N. Ostromska. Latwisski	
attehlojis Lejas-Kruhminisch	36—43
Murgoni. Sarakstijis Sudrabu Edschus	37—38
X-stari. Fantasija. No Scharla Rekolena. Tulkojis A. Waits	39
Tehte. Stahsts iš lauzineku dīshwes no Augusta Deglawa	40—44
Lilita. Nowele no fon Persala. Latwisski attehlojuse Leesma	43—44
Roses. No Ģereescha	45
Gudrais generalis un pīfigais leitenants. No brihwlunga fon	
Schlichta	45

	Nr.
Slati is dīshwes. No A. Wintera	3, 39, 45
Mantojums. No Potapenko. — b.	46
Dīshwes zīhnā. Originalnowele no A. Mēsīcha	47—53
Skopums. Fransuā Koppe stahstinsch. Tulkojis — b.	48

2) Dīsejumi, dīsejoli.

Kad kofle tewim peeglauščas. No Poruku Jahnā	3
Swaigne. No Doku Aita	4
Wiswairak kahjam. No Swahrgulu Edwarda	4
Pee kailajā koka. No Swahrgulu Edwarda	5
Nefaprastam. No Swahrgulu Edwarda	6
Velnu ruschlike. No Poruku Jahnā	7
Tu teiz man suduschi smaidi. No Swahrgulu Edwarda	8
Dahrſā. No Swahrgulu Edwarda	8
Mehneſis. (Pa datai pehz R. Baumbacha.) No Swahrgulu Edwarda	12
Pavaſara ſimfonija. No Poruku Jahnā	13
Pavaſules zeetumā. No Poruku Jahnā	15
Diwi engeli. Igaunu dīsejneeka R. F. Sööta dīsejola „Raks ingleit“ tulkojums no Swahrgulu Edwarda	15
Armeni tautai. No M. Purina	17
Mihlo, mihlo to! No Swahrgulu Edwarda	17
Ubaga meitscha. No Swahrgulu Edwarda	20
Dimdi, dimdi, Tu leelsā Maſkawa! No Poruku Jahnā	21
Lidojat ween. No Swahrgulu Edwarda	21
Sen wiha kruhtis namā ūks. No Swahrgulu Edwarda	23
Kroplis. No Swahrgulu Edwarda	24
Behds projam. No Swahrgulu Edwarda	26
Trihs dałteri, trihs juristi. Tulkojums is Latīnu valodas no Raina Jautajums neisprāšchanā. No Purinu Karta. (Seemel-Amerikā)	28
Clauds and sunshine. No Purinu Karta (Seemel-Amerikā)	30
Kreetnais wihrs. No Purinu Karta (Seemel-Amerikā)	33
Agri no rihta. No Raina	33
Dīeja — mana lihgawa. No Poruku Jahnā	33
Krusts. Igaunu dīsejneeka R. G. Sööta dīsejola „Rift“ tulkojums no Swahrgulu Edwarda	34
Sahk attihstitees. Behrnu dīsejols no Poruku Jahnā	34
Sweschumā. No Maigona	36
Pogā klusu, lākſtigala. No Maigona	39
Es pateizos. No Swahrgulu Edwarda	39
Pa mehneſnizu nakti. No A. Mēsīcha	41
Nowahrdſis. No Swahrgulu Edwarda	44
Ai, zilweks, til' dsili waj grimis tew prahs? No Andreja Krauses Rudeni. No Lihgotnu Žekaba	44
Juhras ūpildums. No Julija Sturma. Tulkojis Aſaru Jahnis	48
Labdariba un pateiziba. No Pjera Verona. Latwiſki no A. Wintera	48
Waideſota stahſis. (Ji Mīzkeviča „Konrada Wallenroda (Powiesc Wajdeloty). Tulkojis Sudrabu Ediħus	50
Swehta naktis. (Ar Koredžchio bilbi) „Swehta naktis“. No Poruku Jahnā	53
Dihka malā. No A. Kristenās. Tulkojis Aſaru Jahnis	52

3) Daschada satura raksti.

Palestina. (Ar bilbem.) No mahzitaja Dr. phil. R. Ballofscha	1—7
Sperdschens. No kahda Widsemes mahzitaja	7
Schaks San-Sers. L.	8
Zelojums ap pasauli. No Dr. Heinricha Kannera. Latviski tulkojis Lejas-Kruhminsch	9, 10, 11, 14, 16, 17, 21, 24, 28
Kā mahkleneezes domā par mihestibū	11
Olimpa spēhles Greekijā. L.	18
Īs Kreevju Keisaru kronešchanas wehstures. Pehz profesora Dr. Artura Kleinschmidta no L.	20
Jaunakais Siameeschu skatumes produkts	28
Īs zittautu rakstneezibas apzirkneem. Daschu jaunako beletristisko fazerejumu apslats: Norwegu rakstneeka Jonasa Lija „Wez-tehns“; Italeschhu rakstneeka Gabriela d'Alunzis „Newainigais“ un Wahzu rakstneeka Ernsta fon Wolgogena „Ecce ego“. Pehz J. Schwarza — L.	30
Pileeni īj dīshwes. Zeltinu Edwards	42
Zelojums us seemeta polu. No Dr. Iritjosa Mansena	46—47
Wehl kahds wahrds par zelojumi us seemeta polu. No A. Wintera	48
Par jcho un to. Sobgals	51
Meers mirs semes	52

4) Saimneezibas padomi un atbildes selenem.

Kā galu ilgaki usglabat fwaigu?	1
Par gatas schahweschanu.	9
Atbildes	31, 44

5) Modes.

Anglu modes apgehrbs	1
Wairak walkatee modes apgehrbi	1
Modes apgehrbi	9
Modes apgehrbi	14
Parisēs modes apgehrbs	19
Parisēs modes apgehrbs	22
Modes apgehrbi	27
Roku darbu musturi	27
Modes apgehrbi	31
Modes apgehrbi preefch masām meitenem	31
Modes apgehrbi	36
Modes apgehrbi	40
Modes apgehrbi	44
Wihnes modes apgehrbs	49
Roku darbu musturi	49
Wihnes modes apgehrbi	53

6) Domu graudini.

Domu graudini. Salafjīs Lidereetis	5
Prahta pehrles. No J. L.	8, 15, 20, 21, 23, 26, 33, 36
Aforismi. No Purtua Karla	30
Graudini. Salafjīs Rāufis	44
Aforismi. No J. R. R.	52

„Mahjas Beesa“

Literariskais Peelikums.

Nº 1.

Rīga, 1. janvāri.

1896.

Bahra behrns.

I.

„Neraudeet, mana mihsłā!“ tā poveza akusherka, Marija Wasīļewna, mērinaja gruhti faslimuschu jaunu seeweeti.

„Zīk behdigi, zīk behdigi,“ wahjneeze atrunaja, „wihrs noslihla juhrā, man ari jamirst, un mans mihlulitis, masinais Koļa paliks weens . . .“

Wahjneezes skaistās, melnās azis raudsījās tilk schehli, ka Marijai Wasīļewnai šīds eesahpejās un wina sagħħus noslauzija asaras.

„Kundse, nerunajeet tā! Deems ir wišpehzigs, Winsch war wehl palihdset . . .“

„Ne, ne, man jamirst“, jaunā seewa nopohtās, es to sinu. „Bet kur paliks mans Koļa?“

Marija Wasīļewna nesinaja, ko atbildet.

„Gan jau priifenu kaut kur nodosim,“ wina beidzot runaja balsi, kahdā aukles meħds wahjus behrnius meerinat. „Waj jums nām kahds draugs waj radineeeks? Sakat tilk wahrbinu, likschu winu tuhlin aksault.“

„Ir kahda draudsene, apprezeta, bagata; apmellejām reisā institutu.“

„Usrafstat winai sihmiti, mana mihsłā; dworniks ajsnefs . . . Deems ir schehligs, warbuht wina jums palihdses.“

Otrā rihtā Marijas Wasīļewnas dsiħwokka preeksħā apstahjās gresni rati, ar gumiju pahevilkteem riteneem; no rateem iſħakha, fulainim peepalihdsot, stalta pajama kundse.

„Waj sche dsiħwo akusherka Marija Wasīļewna?“

„Es pati ta eżmu, leelmaħt, luħdsu.“

„Waj waru fatilt Helenu Sanobinu?“

„Luħdsu, luħdsu.“

„Ja, weens kas teesa,” staltà kundse turpinaja — pee kam winas dahr-gais sõhda uswalks bruhschaja krahfoto griidu, — „sche ißskatas wifai behdig! Mans wihrs ari negribeja, ka sche brauzu; bet lo lai dara — bijam reis draudsenes . . .”

„Ja, lo lai dara, leelmaht’ — ne ißkatram semes wifü laime ſmaida,” Marija Waſtjewna drusku ironifki atteiza, bet te jau ka luhgdamas peemeticaja: „Tur, winajä istabä, gul nelaimigä feewa; leelmaht’, ja ſpehjat lo darit, darat . . .”

Kad Anna Pawlowna, bagata tirkotaja feewa, eegahja Helenas tum-schajäss, maſajäss telpäss, kuräss wiſs oda pehz etika, ſwekeem un balsama, tad winu apſweiza ſtaifits, bet nelaimigs azu pahts.

„Ai, mana Helena,” Pawlowna eefaužäss, „zik breeſmigi, zik breeſmigi! Waj es wareju domat, ka tewi reis ſtaſapchu ſchahdöſ apſtahkös?”

Pawlowna hija institutä Helemu nereti apſlaudnisti, winas ſtaifto waidſinu un gudräss galwas dehl; tagad ta redsam iutäss apmeerinata, apzerot, ka Helena preefch winas wairs nebija nekas . . .

„Paldees, ka tu atnahzj,” Helena lufi runaja, „bet kapehz tu manis ne-apſweizini? Waj baſtojees?”

Anna Pawlowna kautredamäſ ſneeda roku! Helena to ahtri ſatwehra un ſkuhpſtija.

„Kaut jel weena weeniga dwehſele manis eeschehlotos!”

„Luhk, aikas aſaras! Ai, kundse, zik leelam jair juhſu mokam!” Marija Waſtjewna eemaſtijäss, nespēhdama ſanou juhtu ſlehppt. Ari Anna Pawlowna, ka likäss, hija aifgrahbta, jo winas ſilajäss, maſajäss azis tapa mitras.

„Anna, waj tu manu mihlusiti, manu dehlinu jau redſeji?” Helena trih-zofchu valſti taujaja. „Ka man wina ſchehl . . . Kad es buhſchu miruſi, ne-pamet wina weena, nem winu pee ſewiſ; apſoli, ka nemu . . .”

„Ai, mans Deewö!” Anna Pawlowna wairijäss, „kamdehl ta runat? Tu tatschu wehl ne-eſti miruſi.”

„Apſoli, apſoli winu peenemt!” Helena nemitejäss luht.

„Ja ſchahdöſ apſolijumees tewi apmeerina, tad labi — apſolos . . . tikai mans wihrs . . .”

„Marija Waſtjewna, waj dsirdejät — wina apſolijäss, apſolijäss! Deewö ſungs, es pateizu Tew!”

Aifejot Anna Pawlowna akuscherkai eejautajäss: „Waj juhs teefcham domajeet, ka Helena mirs?”

„Wiſs ſtahw Deewa ſinä,” wina atbildeja.

„Bija tahdö weeglprahiggs ſolijumees, tahdö . . . ka lai ſaka? luhtin iſluhtits . . . Bet warbuht wina wehl nemirs.”

„Warbuht, leelmaht’.”

Un tomehr Helena wehl tanī paſchā naktī mira. Kad Marija Waſiljewna maſā gaſminā ſteidſās pee wahjineezes gultaſ, ſlaiftās nelaimigās azis bija jau aifwehrufchās uſ muhſchibu.

Uſ galda atradās ar trihzoschu roku aprakſtita papira lapa: „Anna Pawlowna! Turi, ko ſoliſees . . . peenem manu mihko dehlinu . . . dod wiham pajumtu . . . Es, nelaimiga, wiham to neſpehju dot.“

II.

„Ko man tagad eefahkt?“ Anna Pawlowna prahtoja, iſlaſſiſti Helenas rafku.

„Leelmaht“, Marija Waſiljewna atrunaja, „nemat tik pujiſti pee ſewiſ; wiſch tatschu bahra behrns, taħds mihtſch engelitis.“

„Wiſs notiziſ tik ahtri, negaidoſchi; newaru, luħk . . .“

„Nahwe jau negaida, leelmaht! Ja juhs bahriti nepeenemfat, nodarifat grehku. Juhs jau, luħk, manā klahbtuhtnē ſoliſatees . . .“

„Altakujeet, ko tas noſihmē? Lihra patwariba! Mans wihrs nebuhs ar meeru . . .“

Bet wihrs bija ar meeru, kaut gan tikai ar to noteikumu, ka behrnam wiſmas kahdu laiku jaſaleek pee Marijas Waſiljewnas.

Nu bahra behrns, Kola, fuwa par akuſcherkaſ masās iſtabeles galwenako pahrsini . . . tas kleedſa un riħkojās kā kahds maſs baronens. Bijā ar' puika, ſchis maſais bahritis: fahrtiſ kā aħbols, leelām, melnām azim. Ne ſtundas wiſch neſpehja meerigi pawadit, arween tam patiſkaſ leħkaſ, ſkraidiſ, ſmeetees. Marijai Waſiljewnai wiſch fawu preeku iſrahdija wiſadi iſložidamees; kad wiha tam fneedſa roku, bahritis to mihti ſatwehra un glaudaſ klahkt . . .

„Af tu engelit“, Marija Waſiljewna runaja, „ko man ar tevi darit? Tu proti tā peeglausteess, gribot negribot tevi jamihlo.“

Marija Waſiljewna maſino bahra behrnu teefcham eemihleja. Wairak kā diwi gadus wiha to patureja pee ſewiſ. Bet beidsot wiħai ſchi leeta taħ iſlikaſ par gruhtu . . . Pawlowna fehna uſturas naudu neween nepelelinajja, bet neismalxaja ari to labis prahtis; nauda bija katurreis, tā ſakot, ar waru jaifkaule . . . wajadſeja luħgtees, errotees. Tad ari — braſchais fehns bija japeeſkata uſ katra ſoka. Marija Waſiljewna fawās amata darifchanās nereti attaħha mahju un keħfeschai netiħaſ gar „palaidni puitu“ nodarbotees. Katru deenu gadijās kaut kaſ weħsturiffs: te wiſch eekauleja few peere ragu, te eefkrambaja waigu; te wiſch ſapleħxa noderigu papiri, te ſaſita kruħſi; wiſu, wiſu wiſch gribex jaſi, wiſur fawu deguntinu baħst . . .

„Manim jau peeteek, maſo engelit,“ Marija Waſiljewna nereti teiza, „bet ko ar tevi lai dara?“

„Wisu pamatigi pahrdomajot un apzerot, ja, pat ruhtti noraudotees, Marija Wasiljewna apnehmās kaut ko nelabu . . . nabadsiba, luhk, nelahga padoma deweja . . . Wina eeposa Kolu jaunds sarkands swahrzind, salika wīsas wina mantinas aissaini, atsauza ormani un, eeweetojuſi aissainiti un sehnu rāds, bet pati noſehdusees teem blakus, laida pa maſajo Dimitrija eelu uſ Pawlownas namu.

„Waj braukſim weefds?“ sehns pehtija.

„Weefds, mans mihlais, weefds.“

III.

Leela rinda gresnu ratu stahweja Pawlownas lepnā nama preefschā, kād Marija Wasiljewna peebräuza, ar noleefejuschos ſirgeli.

„Kur leenat? Nepeenem!“ ſchweizars uſbrehza, Marija Wasiljewna lepni noraudſidamees un aifkrustodams winai zelu.

„Efat bes ruhpju, brahlit, mani peenems,“ Marija Wasiljewna rahmi atteiza, no lepnā ſchweizara it nebuht nebaididamās.

„Schodeen fungi naw runajami . . . leela dineja — meelaſts.“

Marija Wasiljewna neklauſijās. „Usgaidat, kundse,“ kahds ſulainis eemaifijās ſtarpā; ſchis jau no agrakeem laikeem pasina winas nelokamo prahu.

„Slinki war gaidit,“ wina puſojās, „bet ne laudis, kam pilnas rokas darba.“

„Luhdsu, uſgaidat,“ ſulainis afkahrtoja, „luhk, tur . . . mehs tuhlin peeteikſim.“ Wasiljewna tuvojās trepem.

„Kur juhs ejat! Naw atlauts!“

Seeweete nelahwās eebaiditees; turedama sehnu uſ rokam, wina paſchapsinigi un droſchi wirtſijās uſ preefchu. Sulainis faſlatijās ar nizinofchi ſmaidoſchu ſchweizaru un, parauſtijis plezus, ſekoja Marijai Wasiljewnai, mehginadams winu wehl peerunat, greeſtees atpakaſ.

Marija Wasiljewna, iſgahjuſi zaur wairak iſtabam, tiļpat droſchi un paſchapsinigi ſoloja uſ leelajo ehdamo fahli. Uſ ſleegſchna wina apſtaſijās; eerauſtijū ſtaudso lepnajo wiđu nama mahti, wina taſnī dewās pee tās.

„Sche jums, leelmaht!, bahra behrns, mihlais engelitis. Deesgan ar winu iſmozijs; tagad peenahkuſi juhsu fahria.“

Wina fatvehra sehnu pee plezeem un peebihdija to Pawlownai. Puſens likās uſbūdinats un nikni noraudſijās uſ iſbrihnejuſchamees weefseem. Geſah-kumā iſtabā walbija leels kluſums, jo katris bij pahrsteigts no negaidita ſkata; bet te jau dſirdeja wairak baſis:

„Kahda bilde! Luhk, zik burwigī ſtaifis behrns!“

Defmit minutes wehlak weesi jau pahrfinaja Kolas aifgrahbjoscho wehſturi . . . mahjas kundse wīsu atſtahtija. Swarigaſo lomu, protams, ſtahtitaja peefchihra ſew paſchai.

„Kā lai neapschehlojas?” wina beidsot noteiza, saweebdama sahpigu ūju, „ne winam lehwa, ne mahtes.”

Weest sehna dīshwes gahjumu daudspusigi pahrspreeda.

„Schis bahra behrns tōti skaitis,” daschi peemetinaja, „wina ažtinās, luhk, atgahdina Rafaela glejnoto engeli.”

Kola, kūrsch bija arween drošchs jutees, tagad ustraukti un neustizigi noraudsijās lepnajās laudis. Winam bija tik ūmagi ap firdi, it kā paredu setu kahdu leelu nelaimi. Beeschi wina masajās rozinās ūneidsās pehz wezmahtes, kura ari tikkō ūpehja asaras walbit.

Wajadseja leelako wiltibū ūsleetot, lai sehns eemihlotās ūewinas aise-schanu nemanitu. Marija Wafiljewna ūirsijās ūs durvju puši; ūs ūleegschna wina wehl apstahjās un, it kā sehnu ūwehtidama, wairak ūreischu nokrustojās. Kautschu bahra behrna muhsjhs bija wehl tik iħxs, schi jau bija otrā reijs, kur no wina ūchlihrs mihla firds. Kad kola, kura wehriba ūs brihtinu bija ūpeegreesta ūaldumeem un rotalu ūleetam, ūpeepeschti atgidas, ka Marijas Wafiljewnas wairs nav istabā, winsch gluschi ūfhamijs un melleja ūamu „wezmahtmulini” pa kātlu ūalteem. Nedzedams ūwas ūhles ūf ūfmu, winsch beidsot ūnomētas ūs griħdsegu un asarainām ažtinām ūleedsa:

„Wezmaht, wezmaht, gribu ūs mahju!”

Brihnischki! Schis nelaimigais bahritis, kas kā apschu ūapina trihzeja, dauds ūeefus ūeliski ūsjautrinaja; ziti turpretti ūlauzija asaras; lahdai jaunai ūewai, kuras ūenigais dehlsch bija ūesen miris, bahrischa ūiktenis tā ūekras ūpee firds, ka wina ūejmas ūepagħiha.

IV.

Un, luhk, bahra behrnam nahjās dīshwot ūtarp ūwescheem laudim. No ūefahluma winsch ūemitoschi ūehrojās pehz ūezmahmulinas un ūrafijās ūs mahju: wehlak ūatſchu ar ūamu jauno dīshwi ūdrusfu aprada.

„Waj schi ir tagad mana mahja?” winsch, waħarðs ūgħet eedams, jautaja ūstabas meitai.

„Ja, puixit, schi ir tagad tawa mahja,” meita kā ūmerinadama atteija, bet firdi nodomaja: „ai, kur gan tawa mahja, nelaimigo bahrit!”

Nedzaudsās nedekās kola ar Anna Pawlownu jau ūabi ūedraudsejās.

„Tu eſti mana ūkrufti; es ūewi mihlu,” winsch ūnereti ūtahsiġi.

Ūefahlumā Anna Pawlowna sehnu ūeefgan ūabi ūeedseja, ūsposa kā ūelli, ūehma ūew ūifur ūihds. Wina ūchlitās nowehrojuſt, ka ūtarp ūwas gaischdſelteneem mateem un ūehna ogħlu melno galwinu walda patiħkams kontraſt.

„Ir gan laba un augħtſi rdiga, schi Anna Pawlowna,” wina dīrdeja laudis ūpreescham, „tā glahstit un mihlet ūweschhu behrnu!”

Un ūħahdas walodas ūwai patika.

Bet drihs ween wiss pahrwehrtas. Bagatai kundsei sehna mihlestiba kluva par flogu; winsch, luhk, nemitoschi winai ſekoja, faburſija winas dahrgas drehbes, nerimäs ſcho to iſtajat . . . Tad ari Pawlownai ſahla reebtees, ka Kola nebija nekahdu eeflatu par to, ka pahrteek weenigi no winas ſchehlaſtibas . . . Winsch uſſtatija tas mahju ka ſawejo, ſkraidijs, trofſchnoja, ſaplehsa dahrgas leetas. Gadu wehlak Anna Pawlowna jau ſtipri wehlejas ſehnu dabut no kafka. Tagad, luhk, winai paſchajai bija ſaws „Kola“ un maſais bahra behrns ifrahdijs gluschi leeks.

„Saprotama leeta, es palihdsu katram,“ Anna Pawlowna runaja, — „tatschu newar paſchas behrninam netaiſnibu darit. Kola tahds palaidnis, winsch war ſamaitat manu mihluliti . . . Bet fur lai palaidni aifſchkuhrē?“

Beidsot Anna Pawlowna atrada padomu. Maſa aprinka pilſehtinā dſihwoja kahda winas patahla radineeze, Agraſeena, kurai Pawlowna no ta laika, kur bija nolawijufi bagatu vihru, ſchad un tad peesuhtija maſakas naudas sumas. Tagad, raug, bija laba ifdewiba Agraſeenaſ ſtahwolli paſhlabot: wareja winai fuhtamäs sumas paleelinat un Kolu nodot winas audſinaſchanā. Anna Pawlowna pauehſtija wezo Agraſeenu pee ſewis.

„Atbildi man iſſi,“ wina wezeni uſrunaja, „waj tu eſi ar meeru peenemt audſinaſchanā tſchetrus gadus wezu ſehnu par tahdu un tahdu atlihdsibu?“

„Ai, labbare!“ Agraſeena Pawlownu noſlaveja. „Es buhtu beidsamā aita, ja atſazitos no ſchahdas laimes.“

Par bahra behrna ſikteni bija ſpreefs.

Kad Kola manija, ka ja-aifbrauz ar nejauko wezeni, ka jaſchkeiſas aikal no ſawas „otrās mahjas,“ winsch kluva ka ahrprahrigs . . . Apkehris ar ſawām maſajām rozinam guldu, winsch kleedsa:

„Negribu, negribu!“

Kad wina rozinās ar waru atſwabinaja, winsch wehl ar ſobeem turejās logu preeſchklards.

„Tu eſi labs welnens!“ Agraſeena ſewi nodomaja. (Turpmāk beigas.)

Paleſtina.

(Ar bildem.)

No Dr. phil. K. Balloſcha.

Paleſtina — „ſwehta ſeme“, zik dauids atmīnu, druhmu un ſwinigu, no ſpeedoſchu un paſildinoſchu neſaiſtas pee ſchi wahrda! Scheit ſtaigaja un flu- dinaja Leelais Tifumu Mahzitajs ſawas koſchās mahzibas, ſcheit tas mahzia zilweku mihleſtiba, brahlu ſatižibu, lihdszeetiſu uſ wiſu radibu — un ſcheit ari redſam bresmiſigako eenaidu, negantalo neſatižibu, ſtaudibu noſehtamees uſ waldneku krehſleem. Paleſtina mums rahda tā dabā ka zilweku dſihwē, lauſchu ſatiſmē wiſu leelalās daſchadibas — kontrastūs: tur rehgojas kailas

klintis, plikais, neaugligais, akminainais waj smiltainais tūkstes un sche atkal ifsteepjas apbrihnojami augligas, burwigi košcas lejas un lihdseumi, kur „peens un medus“ tezeja. Palestinas wehsturi pilda pastahwigi ašinaini kaxi starp agrakeem, weetejeem eedsihwotajeem un ūvescheem eenahzejeem, Kana-neescheem un Israela behrneem, kaxi, kas no abām pušem teek westi breesmigakā un nezilwezigakā kahrtā; paschā Israela tautā ilgus gadu šintenus zīhnas Jehowa, weeniga Deewa praweeschi ar Baala, Melkerta un ziteem elku pree-stereem. Palestina notikuse pirmā tizibas wajeschana senlaikos. Sireeschu waldneeki (Seleuzidu zilts) pagehreja, lai Judi upuretu Greeku deewelkeem, bet Judi no waronigajeem Makabeescheem waditi, sinaja iškarot pret dauds-fahrtigu pahrspēhku brihwibu un neatkaribu, aifstahwet sawu tizibu. Palestinas robeschās saduhruschās senatnes, „wežas pasaules“ leelvalstis, Egipte ar Assirijs-Babiloniju, kad tās zīhnijās deht pasaules waldbas. Paſchi Palestinas eemihntneeki un to seme bija it kā kahju pamēslis, strihdus preekschmets torei-sejās pasaules warenajeem. Neskaitamas reises schi seme mainiūse sawus waldneekus, pee kam ta arween pehz feno laiku paraduma tapuse breesmigi is-postita, tās eedsihwotaji nokauti waj ajswesti wangibā. Kā Egiptes piramides, tā ari Jerusalemes drupas mahzetu stahstit par daudsaļām, leeliskajām wehstures pahrmainam, pasaules waras un sposchuma išnihzibu. Ko gan višu kriſtīgas bañizas mahzeklis nesajuht pee wahrda Jerusaleme! Jerusaleme tam stahda

Jerusaleme tagadnē, skatotes no Eljas kalna.

preeksch gara azim zehlakās peeminas par wina tizibas dibinataju, Pestitaju, ia winam ari atgahdina breesmigako zilwezes noseegumu, schi Taisnajā nezil-wezigo wajeschhanu un kauna nahwi, bet ia winam ūzel ari cepreezinoshas

juhtas par pateefibas Mahzitaja uswaru par launajā waru — ta wina domas nogreesch no schās pasaules ruhpem un raisem us kahdām labakām zeribam, zitas dīshwes preekeem „debeschligajā” Jerusalemē. Kristito zilwelku angstakās juhtas bijuschas alasch greestas us scho semi, is kuras ispluhduſchi winu tizibas usſkati. — Kristigai draudsei schai semē nodaritu pahrestibu kristigee mehdja usſkattit kā few nodaritu pahrestibu. Kristigās basnizas apspeeschana Palestīnā bija par zehloni krusta kareem, kurds eejuhſminatē reetruma kareivji ſintem tuhksföſcheem dewās karstās kara zihnaš im nahwē, lai tikai eeguhtu droſchaku zeribu us nahkamibas dīshwes laimibū, parahditu godu ſawam Rungam un Meiftaram. Un tomehr ir par ſchein ſaudim, kas ſawu dīshwibū atdewa deht „ſwehtās ſemes” eeguhtschanas, kas ſwinigā eekarſumā ſauza „Jerusaleme, Jeruſaleme”, kas bija pahrleezinati, ka Deewēs gribot, lai tee eetu karā deht ſwehtās ſemes atswabinaſchanas no Turku juhga, — ir par teem wehſtures pasinejam ja-akahro ſenejee wahrdi, ka ſhee ſaudis gan ſawu Deewu un Pestitaju zeenija ar muti un ſlaweja ar luhpam, bet ka winu ſirds bija wehl taħlu no ta un ka tee ne domaja ne ari warbuht eespehja ſaprast un iſpildit dīshwē Kristus augstās mahzibas. — Jerusalemi eenehmuschi tee newainigus, neapbrunotus pilſchertas eemihtineekus apkawa niñnak nekā agrak Nomeeſhu pagani un Arabi, melus praweſcha Muhameda peekriteji, kad tee Jerusalemi bija eenehmuschi. Kristitee tāpat brida pa aſsimi pelken un zilwekus ſaudami domajās Deewam godu dodot. Kristigee krusta brunineeki, ſemi eenehmuschi un ſawu waldbu nodibinajuschi iſſuhza un apſpeeda ſemakās, nodoklus malsatajas ſchķiras dauds wairak nekā agrak to bija darijuſchi „netizige” Arabi. Schahda riħjiba, ne-eerastais gaifs, deenwidus ſlimats, bija ihſtenibā tee zehloni, kas winu wal-dibai darija drihsu galu un krusta weetā atkal uſzehla puſmehneſi „ſwehtajā ſeme.” Wisaplaħart no krusta kareiweem uſwaretā un atkal ſaudetā Jerusalemē beidſot Turku bari galigi nostiprinaja ſawu waru. — Zilwela daba jau palaikam tik weegli negrosas, un paſcha labumam ir it kā burwiga wara par mihru prahitem un apkeħribu, jo ko zilweks. pee oṭra noteſajis un noſmahdejis, tas tam pee paſcha nereti iſleekas it kahrtigi un dabigi. Basniza gan mahzija, ka tizigam zilwekam jaſtrahdajot labi darbi un lai netruhktu ſaudis, pee kureem waretu iſrahedit ſawu deewbijibū ari laboſ darboſ, tad eepreſſch wajadjeja leelo lauſchu wairumu padarit par ubageem, noschehlojameem radijumeem, kam nebija paſchu paehnas, tehwu paſchu! Biveles wahrdus (5. Moſuſ grahmata), ka ſchai ſemē arween buhſhot nabagi, par kureem jagahdajot, ſaprata tā, ka lauſchu wairumam ja buht nabageem un newis tā, kā tee bija ihſtenibā domati, lai taptu apgahdati kropli un ſlimi, waj atkal kas zaur eenaidneeku uſbrukumeem paſtaħwigōs kardas pa-likuschi bes ihpachuma un maies. Tagadnē ſem Turku waldbas ſemes ihpachuma iſdalischhana Palestīnā naw labaka kā agrak, ja ne launaka, jo gan-drihs wiſas labakās un augligakās ſemes datas fagrahbūſchi ſawās rokās ſpekulant, Turku eerednus peekukulodami — newis lai ſhos ſemes gabalus

apstrahdatu, bet lai semes zenam zelotees tos ar labu pelnu pahrdotu. Dasch-fahrt wehl dsird domas un usskatus, it kā fenejā „apsolitā feme“ tagad buhtu Deewa nolahdeta, par tuksnesi un postaschu nowehleta: tā tas nebuht naw, jo semes daba ir koscha kā ziftahrt un tās augliba un klimats naw nebuht maini-juschees, bet tikai zilvelku nesaprashana, nenowehsiba un laiskums kāvē schai femei tā usplaukt kā senatnē un pahrwehrstees par koschu dahrsu. Sem faprāhtigas un apšinīgas waldbas, kura par to gahdatu, lai darba puhlinu augst paleek pa-scheem darba ruhkeem, kura luhkotu iwest dīshwē kristigās tizibas pamata likumus par tuwaka mihlestibū, Palestinas lauki usseltu senak neredsetā koschumā, jo jaunlaiku semes un dahrskopibas sinatnes mums dod pamīsam zitadus lihdseltus rokā, iwilinat no dabas mahtes klehpja bagatalus zilvelku puhlinu auglus nela senatnē. Par dauds ilgi jau schai semē, pee winas eemihtnekeem waldijis kvietījums, usskati, ka wijs jasagaida weenigi no Deeva. Weenaldsiba pret nopeetneem puhlineem un darbu, neustiziba pret katru patstahwigaku nopeetnu usnehnumu kā leetuens nomahz schis semites usplaukfchanu. Turku waldiba ar sawu neleetigo kukulu nemschamu no eerednu puſes un netaisno nodoklu sistemu (fahrtibū) ari nepalihds semes eemihtneku lablahjhību wairo, bet gan masinat. Senatnē un pat wehl widus laikds Palestina ustureja wairaffahrt leelaku eedfih-wotaju skaitu nela tagad. Schimbrīhscham mums „swehtajā semē“ wiſur luh-kojas pretim drupas un gruneschi, iſpoſitu waj pamīsam panihkuſchu nometnu un pilſehtu, uhdens wadu un wihsa dahrsu teraſu atleekas. Kalndz wehl weetu weetam milſigi zelmi atgahdina, ka senatnē tur ūlojuſchi koschi, ehnaini meschi. Leekas, ka Palestina ar wiſeem ūweem eemihtnekeem it kā dīshwotu ūenatnei, pagahnes leeliskajām atminam, kās pilnigi nomahz un ap-ſpeesch domas par neezigajo, ne-eewehrojamo tagadni, kuras deht, kā tai leekas, naw wehrti puhletees un strahdat, luhkot pahrlaboi sawu ūtahwokli. No wa-renejās pagahnes Schihdu eedfihwotaji atkal nogreeschas tablajā nahkamibā, sposchās nahkamās laimes zeribās, kad teem bes paschu puhlem un nopolna Deeva ūchlastiba nodoschot waldbu par wiſām pasaules tautam. Palestina tā kristitam kā Judam ūatra weetina, ūatris akmins, iſkatras drupu paleekas iſſtaro gan miļlas, gan druhmas atminas. Ari muhamedaneem Jerusaleme ir swehta pilſehta, kaut gan pehz to domam Melka un Medina ir swehtakas. Weetejee eedfihwotaji ūatra ūinā naw ūpehjigi attihſtit semes dabigās lablah-jibas awotus. Wini ir par dauds iſwirtuschees weenaldsibā un ūlinkumā pret katru darbu, pee ūam nu gan ne masumu wainiga palaidnīgā Turku waldiba. — Ūpehžigeem reetruma waj ūeemēa cenahzejeem warbuht ūahdreib buhs lemts, peewest atkal ūeno „swehto ūeni“ ūabakai nahkamibai, kur tās lauki un auglu dahrsi atkal iſdos ūimtfahrtigus auglus. Pamats jau ūikts. Daschas Wahzu kolonijas ūafas ūumumā, kās tur nometuſchās, lai kā pirmee maretu atsaultees ū ūristus aizinajumu pastara deenā, — ūahkuchas eekopt teizamus wihsa un oranschu (apfelsini) dahrsus. Ūaunas kulturas eefahlums un dahrsu eerihkojums zaur Eiropeescheem Palestina jau ūefahzees. Tomehr wehl pa-ees ilgs ūaiks, tamehr kultura un ūivilisazijsa pilnigi ūswares ūumſibu, jo tamehr ween pa-

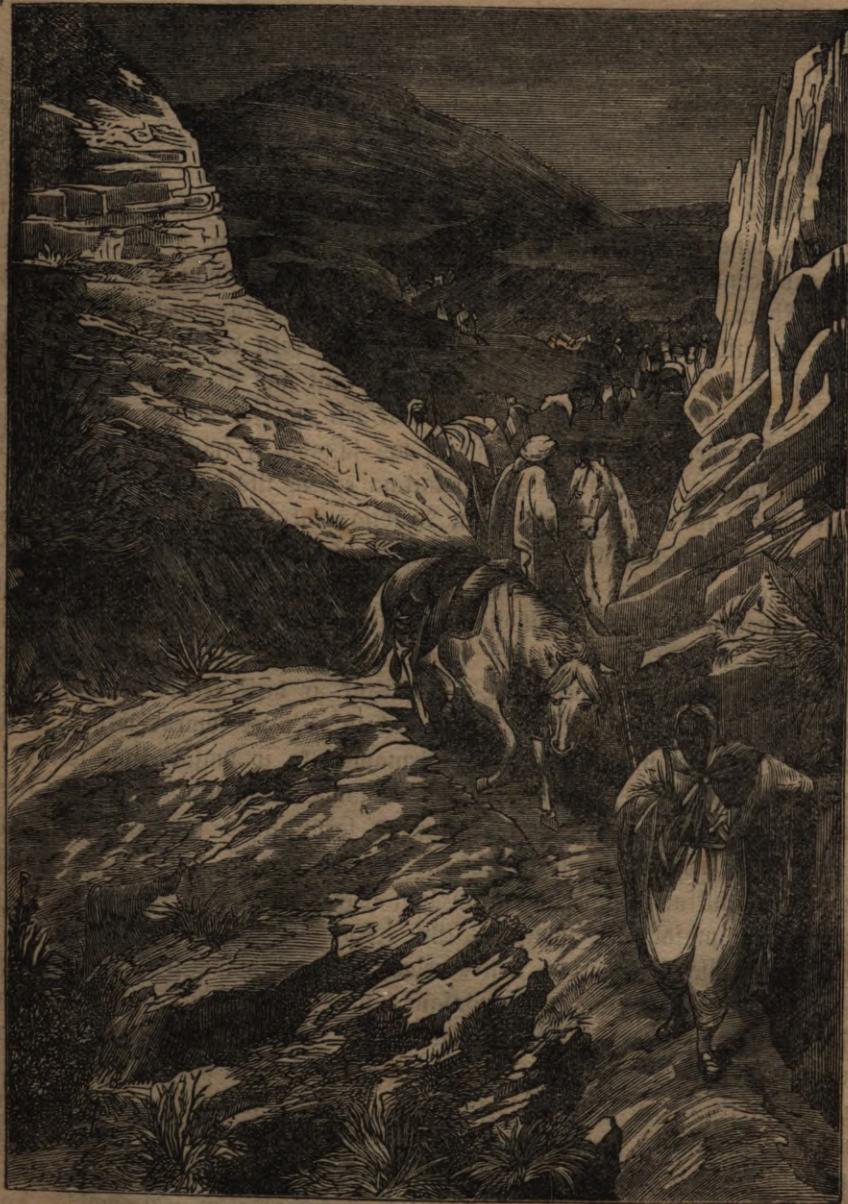
stahwēs Turku waldiba, tamehr no wispufigas semes usseedeschanas newarēs buht ne runa. „Swehrlas semes“ apstahkli mums kātru azumirkli sevishki sahpigi atgahdina, zīl mas wehl ir panahkts, salihdsinot ar senajeem laikeem — zīl mas zilwelki us preekschu gahjuschi tajās mahzibās, kas jau pirms diwi tuhkfostch gadeem atskanejuschas, jo pahral gaischi wehl rehgojas pretim rupja warmahziba, likums, ka tam, kam spēhks ari dala, eewehrojums, ka spēhzigais un stiprais nomahz wahjalo un masako . . . Eiropas augsti attihstito wareno kulturas tautu peenahkums un usdewums gan buhtu, scho sawas morales (tikumibās) un tizibas usskatu schuhpuli, Palestini paglahbt no barbaru waras un tai sagahdat labakus likunus un apstahklus . . .

Palestinas leeluma un robeschu apfakts. Palestina robeschojas deenwidōs ar kailo tuksneschaino Sinai pussalu, kur leetus jau tik mas nolihst, ka

Sinai kalns.

nam wairs nekur us kalneem irdenas semes, kur waretu stahdi waj koki augt. Wisi Sinai kalni ir plikas, kailas klintis, tikai eejejās schur tur wehl atrodama irdena seme un uhdens iik dauds, ka war augt palmas un daudsmas sahle, kur neleeli staigulu hari nabadsigi pahrteek ar faveem ganameem pulkeem. Sinai pussala no sen laikeem skaitijās pee Egiptes peederiga, bet winas maswehrtiba semkopibas un auglibas finā bija par zehloni tam apstahllim, ka Egiptes waldeeksi us winu nekad leelu swaru nelika un tur natureja lara pulsus, kureem jau ari nebuhtu neka bijis no ka dīshwot. Paschu Palestinas deenwidus datu apjosch Edoma semes kalni, kur jau wairak leetus un kur tapehz wareja it brangi sakot un atihstitees wihna, wiħges un mandelu koku dahrſi — tāpat ka Judas tuksnesi pret Deenwideem no Jerusalemes, kaut gan ari tur leelako semes dalu eenem kails, klintains tuksnesis. Par tuksnesi runajot mums naw jadomā, ka tajā gluschi nelas newar augt, un ka tas fastahw is smilts juħras. Ta buhtu maldischanas. Smilschu kahpas palaikam eenem tikai neleelu tuksnescha dalu. Palestinas, apkahrejds Sirijas un Arabijas tuksneschōs, gan daschās weetās atrodas smilschu kahpas, bet leelakā tuksneschu dala turpreti ir klintaina waj ari mahlaina, kur agri pawasardōs, kad uſliħst leetus, gan wiſs tuksnesis gandrihs nekad nepahrwelkas ar weenliħdsigu sahles welemu, bet tomehr arween paſtarpani starp pliko semi reds schur tur uſſalojam sahles schlipſchnas (kuschkischus), kas aug jo leelaki un speħzigaki, jo wairak ir bijis leetus. Weħlak waſarā gan wiſt schee sahles kuschkischi drihs sakalst, bet tee tomehr wehl dod lopeem baribu, kaut ari masak wehrtigu. Protams, ka jo masak liħst leetus jo ari resħaka buhs sahle. Atrodas finams ir tahdi tuksneschu apgabali, kur waj werstem taħluuñ neredsi pat ir neweenas fakultuschas sahles schlipſninas — tee ir tahdi tuksneschi, kur daschfahrt gadeem nelihst leetus. Bet Palestinas apkahrties tuksneschōs wehl gluschi labi war ganit lopus, ta ka tur il gadus wairak waj masak, bet tomehr uſliħst leetus — tikai taħla, wairak simts werstes Arabijas tuksneschōs, wairs nemas naw eespehjama lopkopiba. Palestinas riħta datas, Ajjordana sene, Baſanas un Gileada lauksi ir loti augligi, kur isdodas teizami kweeħchi. Schee lauksi tikai maſ pamasam pahreet Arabijas tuksnesi — atkal ne tapehz, ka tuksnescha seme buhtu pawisam neaugliga, bet tapehz, ka truhħst peeteekosha leetus. Melieneries, ka pee mums, Palestina un wiſpahr deenwidus semes reti kur atrod, un tad tikai taħdās eelejas weetās, kur apkahrt aug beeu mesħu apklahti kalni, no kureem ta sapluħdinata lejās. Palestinas semes wiſsu ari augligakas weetās wiſpahri seds mahls waj pat smilts, bet schi smilts un schi mahls fatura fewi bagatigā mehrā swarigakas stahdu baribas weelas, ka kaliju un fosforfahbi, ta ka ja tikai netruħħst uhdens, tad no taħdas, peħz seemelneka semlopja domam gluschi nederigas semes war eeguħt netizami bagatas rasħas. Semelneka semes pasiħschanaq pawisam neder deenwidus. Saufa laikā seemelneeks eeraudsijis kailus iſkaltuſchus, d'seltenus

Nokahpschana Inda tuksnesi.

waj „peleki dseltenus semes“ gabalus, spreidis, ka tee nederigi, Deewa nolahdets tuksnesis, leetus laikà turpreti tas few par netizamu brihnumu eeraudsis, ka schee paschi neaugligeet kajunii pahrflahjas ar treknu sahli un brangeem wilnojoscheem labibas laukeem.

(Turymak wehl.)

Seltenem.

Anglu modes apgehrbs.

Anglu modes apgehrbi palaikam ir loti weenfahrstu, bet tomehr finalstu „grazijosu“ — patihkamu formu. Schis Anglu modes apgehrba paraugs, ko tagad pasneedsant, gan drusku wairak ifrotats, la zitadi tee mehds buht, jo tam schleifes zilpas us plezeem, bes kuxam ari pee schahdas formas apgehrba

it labi war istift; bet zitadi apgehrbam loti glihta un katram wezumam un augumam peederiga forma. Gludi apkahrt guloscha tassa, ar us plezeem atleekteem un eeloziteem stuhreem, westitei eet preefschas gabali weens par otru pahri un ap jostas weetu us fahnu puši fanemti kahdös trihs neleelödse eleefumöd „faltës“. Peedurknes pee Anglu modes naw tik wišai kuplas. Ap kallu ir stahwa krahdsina, kurai us muguras puši atleekta „spize“ peeschuhta, bet ari bes tas war istift, ja grib weenfahrtschati. No kahdas krahfas ari apgehrbu nepagatawotu, westite weenmehr skaiisti isskatas, kad to nem edselteni holtas krahfas. Swahrki gludi un bes isrotajumeem.

640
Wiswairak walkatee modes apgehrbi.

Finalkeem weesibu ušwalkeem; tas ari mehdö pagatawot gan no gluschi plahnas gan beesakas mihiſtas drehbes, ka ari daschadas krahfas auduma. Jaunawam weesibu apgehrbi isskatas glihti, kad bluhses pagatawotas no bahli dseltena, rosa waj filas krahfas wilnas muſina, kas nebuht daudö nemaksä. Bluhses palaikam teek wilkas pee melneem swahrkeem, bet war jau ar zitadas krahfas swahrki buht. Greesums schai bluhsei, ko pirmä figura rahda, loti weenfahrtsch: preefschas gabaleem nem tschetkantainu gabalu, peemehram olekti gazu un platu, waj ar' leelaku, ka nu wajaga, un tad noschuj augschgalä masas „faltites“; pehz tam leek tallas schniti wirſu un isgreesch plezus, kallu un peedurknes zaurumus, ka wajaga; ap widu atstahj tåpat, jo ap jostas weetu nahk bluhse tikai eewilkta, ar jostu, gurti apkahrt. Otra figura rahda, no muguras pufes, zeeti klahppeegutoschu tallu, kura no jostas weetas us leju kupli stahw; tahdi tagad wiswairak mehdö taisit zeeti klahppeegutoschas tallas, kuras now ka bluhses ar jostu ap widu. Treschä figura rahda bluhsi no muguras pufes, kuras muguras gabals fanemts faltës, augschä ap plezeem ta fauktais „teilchens“, tahdö pat tas war buht ari preefschä ar drusku isschuwuma, kas glihti isskatas. Ari to sche war redset, ka swahrki muguras puše pee jostas weetas diwäs faltës teek fanemti.

Schäi bildite redsamas figurä, kas lai paslaidro, ka ihsti isskatas tagad wiswairak walkatee modes apgehrbi no preefschas un ari no muguras pufes. Pirmä figura rahda no preefschpuſes bluhsi, kahdas tagad wiswairak eezeenitas, gan pee weenfahrtschem mahjas gan

Atbildeš.

Ķā galu ilgaki usglabat fwaigu?

M. Veti — Tā kā fwaigas galas usglabaschana, īewischki us laukeem, no deesgan leela swara, tad par to gribam plaschaki pahrunat un us daschadeem lihdsekleem aishrahdit, kā galu ilgaki usturet fwaigu. Kad nu ari tahdu lihdseku naw, kas mehnescchein usturetu galu fwaigu, kurus lauzineekeem waretu weenkahrschā fainmeezibā eeteikt, tad tomehr gan tahdus lihdsektus waram teikt, ar kureem nedelu waj pahra nedelas un ilgaki warēs galu usturet fwaigu un nebuhs tuhlin tilihs flakte wijs gala jaseek sahlī. Zuhlas gala nu zaur labu eesahlischanu garschu nesaude un kad tilai to prot sahlit, tad ta ir fahlita wehl patishkams gahrdums, bet zitadi tas ar leellopu, telu waj aitas galu, to gan latris wehlas labak fwaigu baudit. Daschi lihdsekti, kurus ari mehds eeteikt galas usglabaschanai ir pawisam nederigi — tā peemehram eeteiz galu eelitt uhdēn un pee ta peeleteet „salizil skahbi“, bet tahdai galai naw wairs lahga garschas. Iau uhdēn nostahwejuſees gala naw laba un „salizil skahbe“ tai peedod wehl nepatishkamu garschu, tadeht tas naw leetojams lihdsekkis. Nederigs lihdsekkis ari ir galu eelikt etiski waj peenā, tadeht ka zaur to gala saude pa datai barojoschās olas baltuma dalas, un ne ik latram patishk eeskahbeta gala. Weenkahrschakais lihdsekkis nu ir galu kahdas deenas fwaigu usglabat, kad to war pakahrt fausā, wehsā weetā un tā ka gala nekur klahit nepeeduras, bet kad nu tahdas weetas naw un gala jasaleek kahdā traufā, tad to war labak mahla waj porzelana blodā līkt, nelā koka traufā. Pat wasarā filta laikā war galu kahdas deenas usglabat gluschi fwaiga, kad to nosūfina fausu un apsmehre no wisām pusem ar iſkaufeteem wehrscha waj aitas taukeem, saprotans wajaga pahrmehret labi beesi, tahdi gaiss neteek tik lehti klahit un gala usturas fwaiga. Wehlams ir ari tā rihkotees, iſkaufē us zepeschā pannas waj nu ar' kālā fwestu, ka tas wahras un tad leek galu eekschā un tad us karstas ugums leek galai no wisām pusem ahtri apzept, tad nem galu laukā, eeleek to kahdā blodā un pahrlej wehl ar wahrijoscho fwestu. Pehz kahdām deenam to war nemt un zept no jauna gatawu, tahdi usglabats zepets buhs loti gahrds, kad to par jaunu iſzeps. Kad tahdi ahtri fwestā apzeptu galu wehl tad, kad ta pilnigi atdiſiſi pahrmehres pirksta beesumā ar wehrscha taukeem un eetinis to pergamenta papiri, tad ta ustureſees deesgan ilgi — pahra nedelas fwaiga. Kahds weenkahrschās lihdsekkis ir galu usglabat maskas oglēs: labi iſdeguschas ogles smalki jasagruhſch un ar tām gala ja-apber, tahdi ta pat filta wasaras laikā lihdī 10 deenas usglabajas gluschi fwaiga. Kad gala ūsalusi, tad ta ari war ilgi stahwet, bet wehrscha gala labak jasargā, lai ta ūſafaltu, jo zaur to ta ūsudē labo garschu. Mescha lopu, kā ūſirnas waj briescha gala, kad ta ūſalst, war stahwet wiſu ūſemu un garschu nesaude, bet

tičlihds ta atlaisčas, tad ari tuhlin jaissleeto, jo tad ta wairs ilgi swaiga ne-
stahw. Mescha lopus ari ta mehds deesgan ilgi usglabat, kad teem eekšas
isnem un peebahsch ar skujam un tad pakar wehsā weetā, veemehram ahrā
pee feenas pakahrti tee wislabaki usturas un tad tikai saglis neaisnes, tad ta
war labi usglabat swaigus mescha lopus. Kad teem ahda nowilkta, tad to
galu war ari tāpat, kā jau pee mahjas lopu galas teikts, ahtri apzept karsta
wahrijoschā sveestā, kahdi to labi ilgi wares usglabat. Ja gala jau eesmakuſi,
tad etikis tai wehl labu datu iſlihds: galu tahdā gadijeenā wajaga ahtri no-
masgat, ar nahtnu lūpatu nosuſinat un tad pahrleet ar etiki un likt us pannas
karsta krahſni un ahtri zept, waj likt kātlā wahritees; pehz kahdu laika zep-
ſchanas waj wahrischanas nebuhs galai wairs etika ſkahbuma ne ari wezuma
ſmakas, bet ta buhs ihsti gahrda; ſaprotams ja gala pahraf ilgi stahwejuſe,
tad tahdai nu gan nelihdses ir etikis. Ari ſagruhſtas ogles atmēm galai
eesmakuſi, tad to ar ſagruhſtu oglu pulveri beeschi apkaifa, leek kahdu ſtundu
waj ilgali paſtahwet, tad nomasgā un us karſtas ugums zep waj wahra tad
ta buhs laba. Tas jaevehro, ka tahdai galai, kas wairs naw tik swaiga,
arween wajaga tuhlin, ka leek zept, ihsti karſtas ugums. Kad gala eesmakuſe,
tad waj nu buhtu swaiga waj fahlita, tahdu arween labak zept nekā ſupā
wahrit. Supa no tās nekahda ſewiſchki laba nebuhs, bet kad eesmakuſcho
galu labi nomasgās (dauds galu masgat neder, bet eesmakuſe tomehr jamasgā)
un likt ahtri wahrijoschā sveestā zept, tad wehl iſnahks ſewiſchki laba zepets,
kas buhs toti mihgiks un gahrds. Ari kātlā gluschi masā ſupinā war likt
wahritees tahdu galu un peeleet drufku etika; kad ta kreetni buhs ſawahri-
juſees, tad ari wezuma garschu nemanis. Tikai tad, kad gala netik ween no
malam, bet wiſzaur ſasmakuſi, tai nekas nelihds.

Wehrſcha galas ſupa teek wiſgahrdaka, kad gala wehl naw ilgi stah-
wejuſe. Kad pehz tam kā lops ſlaſtets otrā waj trefchā deenā wahris ſupu,
buljoni, tad ta buhs neſalihdsinami ſmekigaka nekā tad wahrita, kad gala jau
wairaf deenā ſtahwejuſi. Turpretim zeptā sveestā waj „ihſā“ ſupinā wahrita,
„ſchmoreta“, teek leellopu gala dauds labaka, mihſtala un truſtala un ari ſme-
kigaka, kad ta kahdas deenā paſtahwejuſi. Bet tā kā nu us laukeem tikai retumis
eeſpehjams pee ſwaigas leellopu galas tilk, un ihsti ſpehzigia ſwaiga galas ſupa
teek ne retumis no ahrſta ſlimnekeem eevehlela, tad ſchai ſinā war iſlihdsetees
tahdi, kad usglabā galas elſtraktus, buljoni pudeflēs. Par tahda buljona wah-
rijchanu un usglabafchanu turpmak.

Thpoſhneeks un iſdeweijſ: Ernstes Plates.

Aibildige redaktori: Dr. phil. Arnolds Plates. Dr. phil. P. Salitz.

Дозволено цензурою. — Рига, 23 декабря 1895 г.

Drucka un dabujans pee grahmatu un billižu drukajoja Ernstes Plates, Riga, pee Petera bafnizas.